

MAATIAINEN

MAATIAINEN – DET LANTLIGA KULTURARVET RY

Toimintasuunnitelma 2012

Hyväksytty syyskokouksessa 7.11.2011

Maatiainen ry - Det lantliga kulturavet rf (jatkossa *Maatiainen*) on aatteellinen yhdistys, jonka pyrkimyksenä on säilyttää ja edistää kulttuurikasvien ja kotieläinten lajinsisäistä monimuotoisuutta sekä kulttuuriympäristöjen monimuotoisuutta sekä levittää alan osaamista ja käytännön taitoja. *Maatiainen* kokoaa jäsenikseen kulttuurikasveja, maatiaiseläimistä sekä perinnemaisemista kiinnostuneita henkilöitä. *Maatiaisen* toiminnassa on kolme pääsektoria: maatiaiskasvit, maatiaiseläimet sekä perinnemaisemat. *Maatiainen* tahtoo myös olla ylläpitämässä perinnetaitojen säilymistä. *Maatiainen* on perustettu vuonna 1989.

1. VARSINAINEN TOIMINTA

1.1. Toimisto ja sen hoito

Maatiaisen toimisto on osoitteessa **Stenbäckinkatu 8 A 48, myymälä 2, 00250 Helsinki. Vuokrasopimus** on voimassa vuoden 2011 loppuun. Vuokrasopimus pyritään uusimaan. Vuokra on vuoden 2011 lopussa 437 € kuussa. Vuokrataso tulee nousemaan noin kaksinkertaiseksi vuonna 2012.

Maatiaisen osa-aikaisena toiminnanjohtajana työskentelee **Maija Manninen. Anja Alanko** toimii konsultoivan asiantuntijan roolissa. Lisäksi etsitään harjoittelija. Toimistoa ja myymälää pidetään auki keskiviikkoisin ja torstaisin kello 12–18, lukuun ottamatta kesälomakautta. Tavoitteena on myymälän aukioloaikojen lisääminen huhti- ja toukokuussa. Toimistossa hoidetaan yhdistyksen jokapäiväisiä töitä, yhdistyksen hallintoa, jäsenasioita, kursseja, tapahtumia sekä siemen- ja kirjatilauksia.

Toimisto on edelleen kokoontumispaikka yhdistyksen hallitukselle sekä toimintaryhmille, ja siellä järjestetään tapahtumia. Toimistoa vuokrataan kokouspaikaksi ja sen yläkertaa toimistotilaksi samanmielisille yhdistyksille, kuten *Ympäristö- ja kuluttajapoliittiselle yhdistykselle*.

1.2. Maatiainen-lehti, verkkosivut ja esite

Jäsenlehti *Maatiainen* ilmestyy 4 kertaa vuodessa. Jäseniä aktivoidaan osallistumaan lehden tekoon ja käyttämään lehteä monipuolisesti. Paikallis- ja toimintaryhmille varataan edelleen palstatilaa. Lehden päätoimittajana jatkaa **Aune Kämäräinen**. Lehdellä on toimitusneuvosto jäseninään päätoimittaja **Aune Kämäräinen, Anja Alanko, Maija Manninen, Riku Cajander, Tiina Notko ja Timo Rantakaulio**. Sen kutsuu koolle Aune Kämäräinen. Julkaistaan lehdessä tietoa maatiaisruuasta ja villivihannesruokaohjeita. Lehdessä pyritään esittelemään vanhoja ja uusia kasvimaasadon säilytys- ja säilöntätapoja. Lehteen pyritään saamaan entistä enemmän jäsenten omia niksejä. Maatiainen-lehteä myydään edelleen *Akateemisessa Kirjakaupassa*.

Lehemme päätoimittajat ovat valitsemassa parhaita artikkeleita kautta aikojen: Päätoimittajat valitsevat parhaat ja olennaisimmat lehdessä vuosikymmenien mittaan ilmestyneet artikkelit. Päätetään artikkelivalikoiman julkaisemisesta.

Kotisivujen päivittäjänä ja kehittäjänä jatkaa tehtävää hoitanut **Keijo Luoto**. Maatiaisella on Facebook-ryhmä, pyritään tehostamaan ja laajentamaan Facebookin hyödyntämistä ja esilläoloa siellä. Selvitetään mahdollisuuksia laajentaa ja monipuolistaa maatiaisyhteisön viestintää.

Esitettä päivitetään tarvittaessa.

1.3. Siementoiminta ja vuoden 2012 maatiaiskasvi

Yhdistys pitää erittäin tärkeänä siementoiminnan ja -välityksen kehittämistä. Arvokkaiden kasvikantojen siemenet ovat keskeinen osa ympäristömme geeniperintöä. Yhdistyksen siementoiminnalla turvataan osaltaan luontomme monimuotoisuuden säilymistä, mikä on entistä haasteellisempaa ilmastonmuutoksen edetessä.

Siementen käsittelyn päävastuu on toimintavuonna 2012 **Pirkko Kukkolalla**. Vuoden 2012 siemenluettelo ilmestyy lehden 1/2012 yhteydessä. Luettelon painopiste on edelleen vanhoissa kasvilajikkeissa ja -kannoissa. Pyritään saamaan siemenvalikoimaan lisää mauste- ja hyötykasvien vanhoja kantoja ja lajikkeita. Jatketaan yhteistyötä pohjoismaisen geenipankin *NordGenin* ja muissa maissa toimivien *Maatiaista* vastaavien järjestöjen, kuten ruotsalaisen *Sesamin ja* virolaisen *Maadjas* -järjestön kanssa. Siemeniä pyritään saamaan myyntiin museokauppoihin, tapahtumiin, koulutustilaisuuksiin ja messuille.

Yhdistys kehittää siemenseoksia, jotka pitävät yllä monimuotoisuutta puutarhassa. Näitä ovat mm. erityiset siemenseokset, joita suosivat linnut, päiväperhoset tai mesipistiäiset. Siementen alkuperä pyritään kirjaamaan entistä paremmin sekä levittämään tätä käytäntöä myös siementen ostajille. Kehitetään siemenseoksia myös paikallisiin tarpeisiin. Arvokkaiden siemenkantojen ostajia kehoitetaan pitämään kantaa yllä. Geeniperimän säilyttämisen kannalta tärkeimpien kasvilajien ja lajikkeiden osalta yhdistykselle pyritään saamaan lisää ns. luottosiemenkasvattajia, jolloin säilyttäminen ja lisääminen on entistä varmempaa.

Siemenluettelon laatii Anna Lassila. **Pirkko Kahila** konsultoi tarvittaessa ja oikolukee siemenluettelon. Siemenluettelo julkaistaan osana *Maatiainen*-lehteä 1/2012.

Elintarviketurvallisuusvirasto EVIRA uudisti Maatiaisen siementen myynti- ja pakkauslupan vuonna 2008. Lupa myönnettiin hakemuksen mukaisesti viljakasveille, nurmi- ja rehuksveille, öljy- ja kuitukasveille, vihanneksille, juurikkaille, nurmi- ja nurmikkoseoksille, viljaseoksille sekä perunoille. Lupa on voimassa 2013 asti. Yhdistyksen siemenpakkaamo hoitaa **Pirkko Kukkola**.

Tehdään yhteistyötä Seurasaaren Ystävät ry:n sekä Museoviraston kanssa mm. Seurasaaren maatiaispellon viljelyssä. Viljelijät kasvattavat satoa pellossa omaan käyttöönsä sekä tuottavat siementä ja lisäysainesta yhdistyksen myyntiin ja vaihtoon. Peltto toimii myös näytemaana.

Vuoden 2012 maatiaiskasvi on **maatiaisruis**. Maatiaisruista tehdään tunnetuksi lehdessä ja tapahtumissa.

1.4. Perinnemaisemat ja -pihat

Kerrotaan lehdessä vuoden 2012 perinnemaisemasta. Kohteeseen ensi kesänä järjestettävästä tutustumisretkestä tiedotetaan lehdessä ja yhdistyksen kotisivuilla. Annetaan paikan ylläpitäjälle tai hoitajalle Maatiaisen perinnemaisemakunniakirja vuonna 2008 alkaneen käytännön mukaan.

Pyydetään jäseniä tekemään ehdotuksia arvokkaista perinnemaisemista vuoden 2013 perinnemaisemakohteeksi. Ohjeet julkaistaan lehdessä ja yhdistyksen kotisivuilla. Valinnasta vastaa hallitus yhdessä perinnemaisemavastaavan **Leena Saarion** kanssa.

1.5. Maatiaiseläimet

Hallitus on valinnut sarvikyytön vuoden 2012 maatiaiseläimeksi. Sarvekkaat, kotimaiset maatiaisnaudat ja -lampaat ovat katoamaisillaan sukupuuttoon. Toimintavuoden aikana tehdään sarvikyyttöä tunnetuksi lehdessä, www-sivuilla ja tapahtumissa. Kannustetaan mahdollisuuksien mukaan ns. Jaalan lampaan säilymistä ja lisäämistä.

Jatketaan yhdistyksen nimissä maatiaisnautojen polveutumistietokannan pitoa nettiosoitteessa maatiainen.fi. Kantakirjasta on mahdollisimman julkinen ja sitä hoitaa Jarmo Manninen.

Maatiaiseläin-toimintaryhmä pyrkii syventämään ja ylläpitämään yhteyksiä Viron maatiaistahoihin sekä Skandinavian ja Pohjois-Euroopan maatiaiskotieläinyhdistyksiin. Tämän voisi järjestää esim. luomalla yhteisiä keskustelufoorumeja ja järjestämällä molemminpuolisia vierailuja eri kohteisiin. Myös lehtijuttuja yhdistyslehtien kesken voitaisiin vaihtaa (esim. Norjasta voitaisiin kirjoittaa *Maatiainen*-lehteen juttuja **Telemark**-karjasta, ja meiltä he saisivat vaihdossa jutun lapinlehmästä jne.). Jatketaan monipuolisten maatiaiseläinartikkeleiden julkaisemista lehdessä.

1.6. Paikallis- ja toimintaryhmät

Pohjois-Karjalan paikallisryhmä (Tuovi Mutanen), **Pirkanmaan paikallisryhmä** (Erkki Lehtimäki) sekä **Turun seudun paikallisryhmä** (Terhi Arell) jatkavat toimintaansa järjestämällä taimivaihtoja, siemenpäiviä ja erilaisia kursseja. Pyritään käynnistämään **Etelä-Savon paikallisryhmän** toiminta. Kesän kotimaan maatiaismatkan yhteydessä pyritään aktivoimaan **paikallistoimintaa**.

Siemenryhmä jatkaa vuonna 2012 (Pirkko Kukkola, Anna Lassila, Anja Alanko, Timo Rantakaulio, Juhan Savander ja Minna Kärkkäinen).

Avoimina toimintaryhminä jatkavat **ruokaryhmä** (Anja Alanko), **taimipäiväryhmä** (Pirkko Kahila, Riku Cajander, Terhi Koivisto, Minna Kärkkäinen, Henrietta Pitkänen), **näyttelyryhmä** (Terhi Koivisto, Riku Cajander, Sinikka Koskinen), **maatiaiseläin-toimintaryhmä** (Dina Samaletdin, Ilmari Majuri, Laura Murto), **perinnemaisemaryhmä** (Leena Saario, Pentti Alanko, Sinikka Koskinen), **paikallistoimintaryhmä** (Juhan Savander, Laura Murto, Peter M. A. Tigerstedt) ja **museoryhmä** (Anja Alanko, Hannu Huvinen, Timo Rantakaulio). Ne, jotka ovat kiinnostuneita avoimien ryhmien toiminnasta, ovat tervetulleita mukaan.

1.7. Yhteiskunnallinen toiminta

Yhdistys osallistuu *MMM:n geenivaralautakunnan* työhön: *Maatiais*en edustajana GEVAssa jatkaa **Riku Cajander** ja varaedustajana **Anna Lassila**. Riku Cajander valittiin syksyllä 2007 myös *Elintarviketurvallisuusvirasto EVIRAn kasvilajikelautakunnan* varsinaiseksi jäseneksi. Kerrotaan lehdessä tästä työstä.

Pidetään tarpeen mukaan yhteyttä päättäjiin ja säädösten valmistelijoihin Maa- ja metsätalousministeriössä (MMM) ja Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksessa (MTT) *Maatiais*en toimialaan kuuluvissa asioissa. Edistetään muutamien rukiin ja härkävavun

maatiaiskantojen saamista virallisen viljelyn piiriin, jolloin sadon markkinointi olisi mahdollista ja viljely oikeutettua maataloustukiin. Edistetään maatiaiseläinten ja -kasvien hyötykäyttöä arvokkaiden geenivarojen suojelemiseksi, tärkeänä esimerkkinä maatiaishärkäpapujen elintarvikekäyttö. Edistetään erityisesti maatiaishyötykasvien kotitarvekäyttöä.

Osallistutaan muuntogeenisten kasvien ”rinnakkaiseloa” koskevaan yhteiskunnalliseen keskusteluun. Yhdistys selvittää mahdollisuuksia maatiaistuotteiden merkintäjärjestelmän kehittämiseksi.

Yhdistys tarttuu aktiivisesti maatiaiseläinrotujen kuten **kyttöjen ja lapinlehmien** säilyttämistä koskeviin ajankohtaisiin kysymyksiin.

1.8. Yhteistyötahot

Maatiainen ry:n läheisiä yhteistyötahoja ovat *Seurasaaren ystävät, Seurasaarisäätiö, Museovirasto, Sommelo ry, Metsähallitus, Sarka-maatalousmuseo*, Turussa oleva *Kuralan Kylämäki -museo, MTT* (Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus), *Helsingin yliopiston kasvitieteellinen puutarha, Dodo ry* ja *Suomen Kotiseutuliitto*.

Tarjotaan siemeniä osana jäsenhankintaa museokauppoihin myyntiin. Tehdään tunnetuksi elävää kulttuuriperintöä esitteleviä museoita lehdessä. Jatketaan yhteistyötä myös *Helsingin seudun kesäyliopiston, luomumatkailuyhdistyksen (ECEAT), Ympäristö- ja kuluttajapoliittisen yhdistyksen, Keuruun ekokylän, Mustialan maatalousoppilaitoksen, Elävä maa ry:n* ja *ProAgrian* kanssa. Pyritään ylläpitämään ja luomaan suhteita muihin harrastajatahoihin, kotitarveviljelijöihin sekä alan tutkijoihin.

1.9. Kirjavälitys

Jatketaan omaprofiilista kirjavälitystä. Kerrotaan lehdessä kiinnostavista, toimistossa myynnissä olevista kirjoista. Aloitetaan toiminta vanhojen alan kirjojen antikvariaattina sen mukaan, kuin näitä kirjoja saadaan lahjoituksina. Mahdollisesti järjestetään myös puutarhakirjojen kirpputori joko taimipäivien yhteydessä tai muuten, vaikkapa yhteistyössä Helsingin kaupunginkirjaston Pasilan pääkirjaston kanssa. Dendrologian seuran kirjoja voidaan ottaa myös välitettäväksi Maatiaisen kirjavälityksessä.

2. TAPAHTUMAT 2012

TAMMIKUUSSA

- ❖ Puutarhaluento 26.1.2012 Puutarha-aktivisti ja ympäristötaiteilija Joel Rosenberg kertoo ruokametsäpuutarhan perustamisesta sekä kaupunkiviljelyn ja urbaanin sadonkorjuun uusista tuulista.

HELMIKUUSSA

- ❖ Minun puutarhani -puutarhaluento 8.2.2012 Kuvanveistäjä ja keramiikkataiteilija Maila Klemettinen kertoo puutarhastaan: Puutarha Kirkkonummella - Villiä ja viljeltyä
- ❖ Puutarhaluento 28.02.2012 Kasvitieteilijä ja puutarhakirjoittaja Henrietta Pitkänen:

Niittyjen inspiroimia istutuksia - esimerkkejä uudesta tyylistä Chelsean kukkanäyttelystä Lontoosta

MAATIAINEN

MAALISKUUSSA

- ❖ Uusi siemenluettelo ilmestyy.
- ❖ Pidetään viljelytapaaminen Seurasaaren perinnekasvimaan viljelystä kiinnostuneille.
- ❖ Oma Piha messut Helsingissä 29-31.3.2012, johon Maatiainen osallistuu.
- ❖ Pentti Alanko pitää esitelmän aiheesta: puutarha koostuu yksityiskohdista, niin hyvistä kuin huonoistakin

HUHTI- TOUKOKUUSSA

- ❖ Tampereen puutarhamessut 13-15.4.2012, johon Maatiainen osallistuu.
- ❖ järjestetään omenapuunvarttamiskurssi Kirkkonummella.
- ❖ Kevättaimipäivä järjestetään toukokuun jälkipuoliskolla.
- ❖ Pidetään yhdistyksen kevätkokous
- ❖ Vegaanipäivät 18-20.5.2012 järjestetään Tampereen keskustorilla, joihin Maatiaisen Pirkanmaan paikallisryhmä osallistuu.

KESÄKUUSSA

- ❖ Voidaan järjestää puutarha tai puistovierailu

HEINÄKUUSSA JA ELOKUUSSA

- ❖ Lomaillaan ja matkustellaan
- ❖ Vierailaan Riku Cajanderin luontopihalla ja perhospuutarhassa

SYYSKUUSSA

- ❖ pidetään syystaimipäivä
- ❖ Pidetään siemenkurssi tai siementalkoot

LOKAKUUSSA

- ❖ pidetään yhdistyksen syyskokous.

MARRASKUUSSA

- ❖ pidetään puutarha-aiheinen luento

JOULUKUUKSI

- ❖ keksitään jotain oikein kotoisaa.

LISÄKSI VOIMAVAROJEN MUKAAN VOIDAAN JÄRJESTÄÄ VIELÄ

- ❖ puistokävelyitä
- ❖ töölöläispihojen jatkotapahtuma, esim. puutarhatalkoot taimipäiviltä jääneillä taimilla jossain sopivaksi katsotussa, lähellä sijaitsevassa sissipuutarhatyyppisessä paikassa;
- ❖ Tutustumiskäynti viljelypalsta-alueelle tai siirtolapuutarhaan
- ❖ Siirtolapuutarhojen ylijäämäsadon myyntiä Maatiaisen hyväksi
- ❖ omenapuiden tunnistus ja omenoiden maistamisilta

MAATIAINEN

- ❖ tutustutaan maahanmuuttajien viljelykäytäntöihin ja -menetelmiin

3. MATKAT 2012

KESÄKUUSSA

- ❖ Kesäkuun alussa tehdään kotimaamatka Ahvenanmaalle

HEINÄ-ELOKUUSSA

- ❖ Ulkomaanmatka Marinmaalle tai Valko-Venäjälle

4. JÄSENREKISTERIN YLLÄPITO JA JÄSENHANKINTA

Yhdistyksen jäsenmäärä on kehittynyt vakaasti ja on noin 1800. Jäsenrekisteriä hoitaa toimintavuonna toiminnanjohtaja **Maija Manninen**. Selvitetään jäsenrekisterin pidon järkipäristämistä. Pyritään lisäämään jäsenten määrä 2000:saan. Kehitetään jäsenetuja: esimerkiksi alennuksia puutarhaliikkeissä.

Tehdään ainakin yhdestä lehdestä jäsenhankinnan kampanjanumero uusien jäsenten tavoittamiseksi. Markkinoidaan lehteä ja jäsenyyttä luomuviljelijöille ja muille kiinnostuneille tahoille.

Yhteistyötä *Omakotiliiton* kanssa jatketaan, ja yritetään saada artikkeli maataisista *Pellervo*-lehden ja *Martta*-lehden. Mainostetaan yhdistystä sen toimintaan läheisesti liittyvissä lehdissä kirjoittamalla niihin artikkeleita. Tähän työhön osallistuvat ainakin päätoimittaja **Aune Kämäräinen**, toiminnanjohtaja **Maija Manninen**, **Timo Rantakaulio** ja markkinoinnin ammattilaisena, jäsen **Terttu Ollikka**.

5. TALOUS JA HALLINTO

5.1. Hallitus, taloushallinto ja muut toimijat

Hallitus kokoontuu tarpeen mukaan ja vastaa toimintasuunnitelman toteuttamisesta, yhdistyksen sääntömääräisten tehtävien hoitamisesta ja yhdistyksen taloudesta. Kirjanpidon ja jäsenkirjanpidon ulkoistamista ja kilpailuttamista harkitaan ja valmistellaan.

5.2. Talous

Yhdistyksen taloudellinen tilanne on toimintavuoden alussa vakaa. Vakauden säilyttämiseksi hallitus seuraa taloutta säännöllisesti. Maataisella on käytössään matkatili *Aktia*-pankissa. Suupohjan osuuspankissa on varsinainen jäsentili.

Tarvittaessa haetaan toiminta- tai hankeavustusta esimerkiksi Maa- ja metsätalousministeriöltä ja/tai ympäristöministeriöstä. Yksittäisiin koulutustilaisuuksiin haetaan tukea ainakin Maaseudun Sivistysliitosta.

Yhdistyksen toiminta perustuu pääasiassa jäsenmaksutuloihin, joista suurinta osaa tarvitaan tiedotustoiminnan ja toimiston sekä jäsenrekisterinpidon ja muiden jäsenoimintakulujen peittämiseen. Muu varsinainen toiminta perustuu pääasiassa vapaaehtoistyöhön ja osallistujilta perittäviin maksuihin.